

Warszawa, 26 kwietnia 2010 r.

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

Janusz KOCHANOWSKI

RPO-644085-X/10

00-090 Warszawa Tel. centr. 0-22 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 0-22 827 64 53

**Pani
Ewa KOPACZ**

Minister Zdrowia

Wielce Szanowna Pani Minister,

Uprzejmie informuję Panią Minister, że w czasie mego spotkania z Grupą Inicjatywną ds. związków partnerskich, uczestnicy wskazywali na niewłaściwą praktykę stosowania przepisów prawa, wynikającą z ich niewystarczającej znajomości przez personel medyczny oraz pacjentów.

Jak podnoszono, ustawa z dnia 6 listopada 2008 r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta (Dz. U. z 2009 r. Nr 52, poz. 417, ze zm.), reguluje m.in. zasady udzielania zgody na świadczenia zdrowotne, odwiedzin pacjenta w szpitalu, udostępniania informacji o stanie zdrowia oraz dostępu do dokumentacji medycznej. Art. 3 ust. 1 pkt 2 definiuje na potrzeby ustawy pojęcie „osoby bliskiej”. Jest nią małżonek, krewny lub powinowaty do drugiego stopnia w linii prostej, przedstawiciel ustawowy, a także osoba pozostająca we wspólnym pożyciu lub osoba wskazana przez pacjenta. Ustawa umożliwia zarówno wskazanie partnera jako osoby bliskiej, ale także automatycznie uznaje za taką osobę, na równi z małżonkiem, osobę pozostającą z pacjentem we wspólnym pożyciu. Ustawa o prawach pacjenta nie przyznaje automatycznie uprawnień małżonkowi lub innym osobom bliskim pacjenta, a najczęściej przedstawicielowi ustawowemu pacjenta lub jego opiekunowi faktycznemu (por. art. 10 ustawy). Zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt 1 ustawy, opiekunem faktycznym jest osoba sprawująca bez obowiązku ustawowego stałą opiekę nad pacjentem, który ze względu na wiek, stan zdrowia albo stan psychiczny opieki takiej wymaga. W większości

przypadków przyznanie określonych uprawnień małżonkowi lub innym osobom bliskim, uwarunkowane jest upoważnieniem pacjenta udzielanym *pro futuro*.

Jednym z problemów szczegółowych podjętych w czasie spotkania, była sprawa udostępniania informacji o stanie zdrowia pacjenta. Prawo do informacji służy przede wszystkim pacjentowi. Inne osoby (w tym zarówno małżonek jak i partner pacjenta) mogą uzyskać od personelu medycznego tę informację jedynie po wyrażeniu zgody pacjenta lub jego przedstawiciela ustawowego na jej udzielenie (art. 9 ust. 4 ustawy o prawach pacjenta). Omawiana kwestia podobnie uregulowana jest w ustawie z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentysty (tekst jedn. Dz. U. z 2008 r. Nr 136 poz. 857 ze zm.). Dodatkowo, art. 31 ust. 4 i 5 tej ustawy zezwala lekarzowi w sytuacjach wyjątkowych, jeżeli rokowanie jest niepomyślne dla pacjenta, na ograniczenie informacji o stanie zdrowia i o rokowaniu, jeżeli według jego oceny, przemawia za tym dobro pacjenta. W takich przypadkach lekarz informuje przedstawiciela ustawowego pacjenta lub osobę upoważnioną przez pacjenta. Taką osobą może być osoba pozostająca w nieformalnym związku faktycznym z pacjentem. Uczestnicy spotkania sygnalizowali jednakże na istnienie w praktyce utrudnień w uzyskaniu dostępu do informacji o stanie zdrowia partnera, na jakie nie napotykają współmałżonkowie i rodziny innych chorych.

Podjęto także kwestię prawa do pochówku zmarłego partnera. O osobie uprawnionej do pochowania zmarłego, miejscu pochówku oraz jego sposobie decyduje w pierwszej kolejności wola zmarłego, jako że kwestie te są ściśle związane są z ochroną dóbr osobistych zmarłej jednostki. W przypadku pozostawienia przez zmarłego dyspozycji co do pochowania go przez określoną osobę, przepisy ustawowe znajdują zastosowanie jedynie w zakresie nieuregulowanym w tej dyspozycji. Jeśli natomiast dyspozycja taka nie została wyrażona, stosownie do art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych (tekst jedn. Dz. U. z 2000 r. Nr 23 poz. 295 ze zm.), prawo do pochowania zwłok lub szczątków ludzkich służy w kolejności - pozostałemu małżonkowi, krewnym zstępnym, krewnym wstępnym, krewnym bocznym do 4 stopnia oraz powinowatym w linii prostej do 1 stopnia pokrewieństwa. W następnej kolejności, prawo to przysługuje osobom, które do tego dobrowolnie się zobowiązują, co dotyczyć może nieformalnego partnera zmarłego. W tej

kwestii wskazywano na zdarzające się utrudnienia ze strony zakładów opieki zdrowotnej, przy załatwianiu formalności związanych z organizacją pochówku przez partnera nieformalnego, który zobowiązał się do dokonania pochówku zmarłego.

Problemy powyższe sygnalizuję Pani Minister, z uprzejmą prośbą o rozważenie możliwości działań na rzecz eliminowania z praktyki zakładów opieki zdrowotnej, zdarzających się nieprawidłowości.

*Łęka Syraja nacumb
pauw labowost.*